

Kriminalomsorgens regionkontor
Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS

KDI 2/2021

202105915-19

04.06.2021

RUNDSKRIV KDI 2/2021 – INNFØRING AV PUST OG BEVEGELSESENSOR I KRIMINALOMSORGEN

1. Innledning og formål

Stortinget har vedtatt at kriminalomsorgen kan ta i bruk elektronisk pust- og bevegelsessensor (PBS) på innsattes rom i fengslene.

§ 29 a Varsling om fare for liv og helse

Kriminalomsorgen kan installere teknisk utstyr på innsattes rom som varsler dersom pust og bevegelse avviker fra det normale, for å avverge fare for liv og helse.

Formålet er primært å forebygge selvmord og overdosedødsfall i kriminalomsorgen. Dette gjøres ved å overvåke normaltillstand på innsattes respirasjon for på denne måten å få varsel ved unormalt eller faretruende lav respirasjon. Måling og varsling ved bruk av teknisk utstyr kan bare benyttes for å avverge fare for liv og helse, og vil kunne bidra til at det iverksettes hurtig helsehjelp ved behov.

Lovgiver har lagt til grunn at Kriminalomsorgen utarbeider retningslinjer som nærmere regulerer bruken av pust- og bevegelsessensor i fengslene.

2. Informasjon om bruk og orientering om teknologi til innsatte

Innsatte som innplasseres på en celle med PBS skal gjøres kjent med dette og hva tiltaket innebærer. Slik informasjon kan gis på forhånd, men kan også gjøres kjent på selve cellen. Informasjonen som gis bør i størst mulig utstrekning orientere om teknologiens omfang og sikre at de innsatte ikke feilaktig opplever tiltaket som mer inngripende enn de faktiske forhold tilsier. Teknologien som benyttes er ufarlig, og registrer kun livstegn og benyttes ikke til annen kartlegging av innsatte som befinner seg på cellen. Tilstrekkelig informasjon anses likevel avgjørende for den opplevelse av trygghet den enkelte innsatte har av løsningen.

Lovgiver har lagt til grunn at plassering på celle med PBS ikke nødvendiggjør at vedtak må fattes overfor den enkelte innsatte.

3. Bruk av PBS i fengslene

Bruk av radarteologi, eller annen type teknologi skal ikke erstatte den menneskelige faktoren ved tilsyn, kontroll og ivaretagelse av den innsattes tilstand. Kriminalomsorgens vurdering av

bemanningsbehovet i fengslene skal ikke påvirkes av hvorvidt PBS teknologi er tilgjengelig eller ikke.

Håndteringen av situasjoner som nødvendiggjør ekstra tilsyn mv fra kriminalomsorgen skal fortsatt følge de rutiner og retningslinjer som gjelder, uavhengig av PBS. Det vil likevel være situasjoner hvor pust- og bevegelsessensor gir en ekstra trygghet i forhold til å sikre liv og helse for innsatte ved aktuell mistanke om suicid, overdoseproblematikk mv, hvor innsattes tidligere historikk tilsier det, eller at innsatte selv ønsker det grunnet bekymring omkring egen tilstand. På denne bakgrunn kan det være grunnlag for å flytte en innsatt fra en celle uten PBS til en celle med PBS, hvis situasjonen totalt sett underbygger dette. Om slik plassering på celle med PBS utstyr medfører at innsatte flyttes til en avdeling med mindre fellesskap eller redusert tilbud av annen art, skal det vurderes å fatte vedtak under henvisning til endringen av tilbud.

En innsatt kan også ellers flyttes fra en avdeling uten PBS til en avdeling med PBS, hvis øvrige grunner tilsier at det fremstår som nødvendig/formålstjenlig.

Pust- og bevegelsessensoren skal være aktiv hele døgnet i fengslene, med mindre tekniske eller øvrige forhold tilsier noe annet. Opplysninger om normal status vises på skjerm knyttet til fengselets vaktrom/sentral. Det er kun når PBS registrerer lavere pustefrekvens enn en forhåndsdefinert verdi at alarm utløses.

Forhåndsdefinert verdi for utløsning av alarm besluttes av KDI. Denne er satt til 8 – åtte – respirasjoner pr minutt. Denne kan endres av KDI om faglige tilbakemeldinger eller erfaringer fra PBS teknologien i fengsel tilsier det.

Ved utløsning av alarm på en celle med PBS skal fengselet iverksette de rutiner man allerede har for å håndtere denne type kritiske situasjoner i fengslet, fare for liv og helse.

Det skal utarbeides rutiner knyttet til håndtering av PBS i fengslene, som skal sikre at de ansatte håndterer teknologien slik at den på best mulig måte oppnår det formål som skal ivaretas.

4. Personvern og lagring av personopplysninger

Radartechnologien, som benyttes til å avgi alarm ved livstruende lav respirasjon på ei celle, sender et pulstog av svake radiobølger mot objektet den måler på. Ved hjelp av maskinlæringsteknologi, signalbehandlingsmetoder, spesialtilpassede algoritmer for respirasjonsanalyse og filtrering av støykilder vil det, når personen er helt i ro, kunne leses bevegelser i brystkassen som danner grunnlaget for respirasjonsfrekvens. Signalene har kun tilknytning til aktuell celle og korttidslagres i inntil 7 dager før de slettes. KDI legger til grunn at slike registreringer ikke er personopplysninger som trenger særskilt hjemmel for å kunne lagres, utover til det tekniske formålet som angitt.

Radaren vil gjenkjenne alminnelige bevegelser og starter først monitorering av pust når en person som oppholder seg på cellen ikke beveger seg. Opplysninger om normal pust og bevegelse ved slik monitorering vises som normaltilstand tilknyttet spesifikk celle i oversikten på vaktentralen. Presis angivelse av pustefrekvens vises ikke.

Opplysningene er knyttet til aktuell celle/PBS-enhet i fengselet, og ikke til den innsatte som befinner seg der.

Hvis pustefrekvensen til innsatte blir/er lavere enn en forhåndsdefinert verdi, registreres aktuell respirasjon og alarm utløses. Dataene fra en alarmsituasjon som krever iverksettelse av tiltak skal lagres og benyttes av kriminalomsorgen i rapporter knyttet til hendelsen, jfr strgfjl. § 4c.

Dataene fra monitorering befinner seg på en server som er i kriminalomsorgens regi. Selve opplysningene som korttidslagres der kan kun hentes ut av leverandør av PBS utstyret. En slik

tilgang til opplysningene fra leverandør må først godkjennes av kriminalomsorgen, og blir kun aktuelt når Kriminalomsorgen ber om dette (ved alarm), jfr avsnittet ovenfor.

5. Innføring av PBS i øvrige fengsel

Foreløpig finnes slik radarteknologi installert i mottaksavdelingen og enkelte øvrige celler i Agder fengsel.

KDI legger til grunn at utvidelse av denne teknologien i første omgang vil omfatte mottaksavdeling og sær- og spesialavdelinger på fengslene.

Ved ny oppføring av fengsel, rehabilitering av eldre bygningsmasse, eller ved ønske om å ta i bruk PBS i eksisterende bygningsmasse, skal KDI holdes orientert om planene for både omfang (antall celler) og prioritering av hvilke type celler utstyret skal monteres i. KDI skal godkjenne disse før iverksettelse.

6. Ikrafttredelse

Rundskrivet trer i kraft straks.

Med hilsen

Jan-Erik Sandlie
assisterende direktør

Oven Egeland
seniorrådgiver